

HLAVA II.

O svátosti křtu.

* OTÁZKA I.

Proč jest to užitečno, učení o křtu svatém lidu věřícímu častěji vykládat? *

Již sice z toho, co posud o svátostech vůbec vyloženo jest, poznati lze, jak jest i k nabytí známosti učení křesťanského i k cvičení se v bohabojonosti zapotřebí, znati to, co církve katolické o jednotlivých svátostech věřiti předkládá. Ale kdo plněji přečte listy sv. Pavla, dojista nabude toho přesvědčení, že se tu na věřících velice žádá dokonalé známosti učení o křtu svatém; proto nejenom často, ale i slovy váz-

* OTÁZKA III.

Co vlastně znamená slovo „baptismus“ (křest)? *

Ale že slovo „baptismus“ (křest) jest slovo řecké, to nikomu není neznámo: ačkoliv v písmech svatých se ho užívá nejen o tom obmytí, které spojeno jest se svátostí, ale i o všelikém spůsobu očištění, jenž se někdy na utrpení přeneslo: nicméně však u spisovatelů cirkevních nevýznamenává kteréhokoli obmytí těla, nebrž jen to, které se se svátostí spojuje, aniž se pak bez předepsaného vzorce slov vykonává. A v tomto významu již apoštoli z ustanovení Krista Pána slova toho hustěji užívali.

* OTÁZKA XIV.

Zdali ve spůsobě křtu všecka slova jsou jednostejně potřebná? *

Znamenati však sluší, že v této spůsobě, jak jsme ji právě úplnou a dokonala vyložili, některá slova jsou na prosto potřebná, kteráž kdyby se pominula, svátost se nemůže konati; něco však není tak potřebné, žeby bez toho platnost svátosti nemohla obstati; jako jest slovíčko „Já,“ jehož moc obsažena jest ve slově „křtím.“ Ano v církvičných řeckých, které pozemněného mluvení spůsobu užívají, se docela vypouští, poněvadž za to mají, že není třeba zvláštní činiti zmínku o udělovateli svátosti; odkud to přišlo, že při křtu této spůsoby zhusta užívají: „Křti se služebník Kristův ve jmenu Otce, i Syna, i Ducha Svatého.“ Že však i oni zcela platně této svátosti udělují, vysvítá z výroku a ustanovení sněmu Florentinského, protože těmi slovy jasné vysloveno jest to, co k platnosti křtu náleží, totiž obmytí, které se tu v skutku vykonává.

¹⁾ Jan 1. 38.

* OTÁZKA XVII.

Jakým spůsobem při tomto tajemství znovuzrození dítě se má obmyti? *

Poněvadž pak při udělování této svátosti zachovati přísluší i spůsob pozákončného obmytí, proto mají duchovní pastýři učení i o této části podat a v krátkosti vyložiti, kterak obecným zvykem a obyčejem církve svaté přijato jest, aby se křest vykonával jedním některým z těchto tří spůsobů. Nebo kdo touto svátostí mají být posvěcen, buďto do vody se pohružují, neb voda se na ně leje, anebo se pokropením vody smáčeji. A kteréhokoli z těchto tří obyčeji se užívá, o tom věřiti náleží, že vždy křest skutečně se udělí; neboť voda užívá se ve křtu k naznačení obmytí duše, kteréž působi.

Protož křest od Apoštola¹⁾ „obmytím“ nebo „koupelem“ nazván jest. Obmytí pak rovněž tak se děje, když někdo do vody bývá ponořen, jakož se to v církvi za prvních dob dlouho zachovávalo; jako politím vody, což nyní na mnoze jest v obyčeji; anebo pokropením, jakož důvodné jest, že učinil svatý Petr, když v jediný den²⁾ okolo tří tisíců lidí na víru obrátil a pokřtil.

* OTÁZKA VI.

Kterak svátost křtu se vykonává. *

Ale nechat se kterýmkoli slovy vyložila podstata křtu svatého, to musí se lidu připomenouti, že svátost tato vykonává se obmytím, při němž se podlé ustanovení Pána a Spasitele nevyhnutelně musí užívat určitých a slavných slov; jakož tomu vždycky svatí Otcové učili. A toho nejpatrnějším důkazem jest ono svědecství svatého Augustina³⁾: „Přistoupí slovo k životu, a stává se svátost.“ O tom se pak bedlivě zmínila zapotřebí bude, aby snad věřici do toho bludu nepadli, že by se domnívali, jakž se to vůbec říkává, že sama ta voda, jež se k udilení křtu chová ve křtitelnici, svátost jest. Nebo o svátosti křtu řec být může jen tehdy, když vody té v skutku užíváme k obmytí někoho, přidáouce slova, která Kristus Pán ustanovil. Poněvadž však jednotlivé svátosti, jak jsme z počátku řekli, když se jednalo všeobecně o všech svátostech, z hmotnosti a spůsoby se skládají, proto nyní učiti třeba jest pastýřům duchovním, že obojí tato částka v křtu svatém jest.

* OTÁZKA XVIII.

Je-li třeba jediného anebo trojího obmytí? *

Zdaliž se jedno nebo trojí obmytí děje, to za jednostejně pokládati jest. Nebo že obojím spůsobem i za starých dob v církvi se křest platně uděloval, i nyní tak udělovati se může, to dosti zřejmě jest z listu svatého Řehoře Velikého, jež k Leandrovi psal. Přece však mají se věřici řídit podlé toho rádu, jaký jeden každý vidí, že se v jeho církvi zachovává.

* OTÁZKA XXII.

V jak veliké uctivosti máme mít svátost křtu? *

Když duchovní pastýři všecko toto bedlivě budou vykládati, není pochybnosti, že věřici velikou této svátosti vznešenosť uznají, a s nejvroucnější zbožností ji cíti budou; a to tim více, když pováží, že ony vznešené a přehojné dary, které při křtu Krista Pána zázračnými znameními označeny byly, vnitřním působením Ducha Svatého se udělují a propůjčují všem

¹⁾ Mat. 28. 19. ²⁾ 1 Petr. 1. 3. ³⁾ Efes. 5. 25. ⁴⁾ Jan 3. 5.

jednotlivým, když křest přijimaji. Zajisté, kdyby nám, jako se to přihodilo služebníku Elišeovu¹⁾, oči byly otevřeny tak, že bychom spatřovati mohly věci nebeské, nikdo zajisté nebylby tak smyslů prázdný, aby ho Božská tajemství svatého křtu neuchvátila k největšímu udivení: proč bychom tedy neměli za to mít, že totéž se stane, když duchovní pastýři hojně pokládají této svátosti tak vyloží, aby je věřici viděti mohli, ne očima tělesnýma, ale zrakem myslí světlem víry osvícené?

* OTÁZKA X.

Proč ke křtu svatému ráčil Bůh užítí raději vody, než jiné hmotnosti? *

A jak velmi to přirozenosti i moci křtu svatého přiměřené bylo, že za vlastní hmotnost jeho ustanovena jest voda, to mnohými důvody vysvětlil svatý Jeronym v listu svém k Oceanovi. Ale, což se tohoto mistra dotýče, mohou duchovní pastýři především tomu učiti, poněvadž tato svátoť všem lidem bez výminky k dosažení života potřebná jest, že proto hmotnost vody nejpřiměřenější byla, která vždy po ruce bývá, a již všickni si snadno zjednat mohou. Mimo to voda nejlépe vypodobňuje účinek křtu. Nebo jako voda špinu smývá, tak i nevhodnější naznačuje křtu svatého mocnost a působení, kterým se shlažují skvrny hřichů. K tomu přichází i to, že, jako k ochlazení těla voda nejlépe se hodí, tak ve křtu svatém zápal žádostí z veliké časti se uhašuje.

* OTÁZKA XII.

Proč se má všem věřícim bez rozdílu srozumitelně vyložiti úplná spůsoba křtu? *

Ale jakmile se z dvou těch částí, z kterých skládati se musí křest, první, to jest hmotnost, náležitě objasnila, přičiní se duchovní pastýři s touže bedlivostí vyložiti i spůsobu křtu, jež jest druhou jeho a nanevýš potřebnou částkou. I budou pak na vysvětlování této svátosti vynakládati tím větší pili a péči, poněvadž známost tak svatého tajemství nejen sama o sobě velice může těšiti věřici, jakož se to při každém Božských věcí poznání vůbec přiházi, ale i ona namejvýše žádoucí jest, anaf potřeba skoro den ode dne ji vyhledává. Neboť, poněvadž zhusta nastávají doby, jakož o tom na svém místě řeč bude, že potřebi jest, aby jednak jiný kdo z lidu, jednak, a to nejhustěji, osoby ženské křtem posluhovali: odtud jde, že všem věřícim bez rozdílu musí být známo a povědomo, co k podstatě této svátosti náleží.

* OTÁZKA XXIII.

Kterí lidé mohou křtem posluhovati? *

Již však vidí se nejenom užitečné býti, ale i potřebné poučiti o tom, od koho tato svátoť se má konati; jednak proto, aby ti, jimž hlavně tento úřad jest svěřen, jej svatě a nábožně zastávati se snažili, jednak proto, aby nikdo, z mezi svých vystoupiv, v cizi právo nevčasné nevstupoval, aneb jeho zpupně nerušil, ježto Apoštol ve všem²⁾ pořádek zachovati napomíná.

Buduž tedy vysvětleno věřícim, tři že jsou třídy těch, kdož křtiti mohou; do první že náležejí biskupové a kněží, jimžto dánou jest, aby vykonávali úřad tento vlastním svým právem, ne však mimořádnou nějakou mocí. Jimtě to poručil Pán, an řekl k apoštolum: „*Jdouce křtete;*“ ačkoliv biskupové udělování křtu kněžím ponechávati uvykli, aby nemusili proto opustiti povinnosti důležitější vyučovati věřici. Ze pak kněží po svém vlastním právu tuto svátoť uděluji, tak že křtiti mohou i u přítomnosti biskupové, známo jest z učení Otcův i z řádu v církvi platného. A jistě, jsou-li ustanoveni kněží proměňovati chleb a víno v tělo a krev Páně, což jest svátoť pokoj a jednoty: tož jest přiměřeno, aby měli moc vykonávat všecko to, čeho jest potřebi, aby se kdokoliv toho pokoj a jednoty mohl státi účastným. Jestliže pak někdy Otcové praví, že kněžím bez vůle biskupovy dánou nebylo práva křtiti: to, zdá se, má se rozuměti o onom křtu, jenž se o jistých dnech v roce konával se slavnými obřady.

¹⁾ Král. 6, 17. ²⁾ 1 Kor. 14, 40.

Druhou udělovatelskou třídu čini jáhnové, jimžto bez přívolení biskupa neb kněze není dovoleno, touto svátosti přisluhovati, jakž toho dokazují mnohá svatých Otcův ustanovení. Poslední pak třída ty obsahuje, kteří v čas nutné potřeby křtiti mohou bez všech slavnostních obřadův; a v té třídě jsou všickni, i z obecného lidu, aneb mužové aneb ženy, at ku kterékoliv věci se přiznávají. Neboť i Židům, i nevěřícim, i kacírum v čas velké potřeby křtiti se dopouští, když jen úmysl mají to činiti, co při udělování této svátosti čini církev katolická. Toto ujištěno jest jak mnohými starými Otcův a sněmův usneseními, tak obzvláště od

* OTÁZKA XIII.

Která jest úplná a dokonalá této svátosti spůsoba? *

Pročež slovy světlými a zřetelnými, jichžby každý mohl pochopiti, vyloží duchovní správcové, že úplná a dokonalá křtu svatého spůsoba tato jest: „*Já tě křtim ve jméně Otce, i Syna, i Ducha svatého.*“ Tak to zajisté sám Pán a Spasitel nás nařídil, když apoštolum u sv. Matouše¹⁾ rozkaz dává: „*Jdouce učte všecky národy, křtice je ve jméně Otce, i Syna, i Ducha Svatého.*“

Z toho slova „křtice“ cirkev katolická, jsouc Bo-

¹⁾ Mat. 28, 19.

hem poučena, velmi dobře srozuměla, že ve spůsobě svátosti musí činnost udělovatele zřetelně býti vyslovena, jakož se to i stává, když se di: „*Já tě křtim.*“ Ale poněvadž mimo rozdařavače svátosti musila se naznačiti i osoba toho, kdo se křti, i hlavní příčina, která křest působí: proto přidáno zájmeno „tě“ a příslušná jména Božských osob, tak že dokonalá té svátosti spůsoba obsažena jest v těch slovech, jež jsme právě vyložili: „*Já tě křtim ve jméně Otce, i Syna, i Ducha Svatého.*“

Neboť ne samotná osoba Syna Božího, o němž u svatého Jana¹⁾ se piše: „*Tento jest, který křtí,*“ nýbrž k svátosti křtu společně působi všecky tři Božské osoby. Ze se pak praví „*ve jméně,*“ ne pak „*ve jmenech,*“ to zřejmě ukazuje na jedinou ve Trojici přirozenost a Božství; neboť zde nevztahuje se výraz „*ve jméně* na osoby, nýbrž znamená Božskou podstatu, sílu a mocnost, kteráž jest jediná a tatáž ve všech třech osobách.

těmi, kdožby se odvážili tvrditi, že křest, který se třeba od kacíru uděluje ve jméně Otce, i Syna, i Ducha Svatého s tím úmyslem činiti to, co čini cirkev, není právym křtem. A v tomto zajisté největší Pána našeho dobravosti a moudrosti musíme se obdivovati. Nebo když každému jest nevyhnutelně zapotřebí, aby tuto svátost přijal, proto, jakož za její hmotnost ustanovil vodu, nad niž nic nemí obecnějšho, rovněž tak nikoho vyloučiti nechtěl od jejího udělování; ačkoliv, jak pověděno jest, slavné obřady křtu vykonávatí není všem dovoleno, ne sice proto, jakoby tyto obřady měly do sebe více vznešenosti, než svátoť sama, nýbrž že jsou méně potřebny.

* OTÁZKA XXIV.

Jaký pořádek musí se zachovati, když křtiti se má v čas potřeby? *

Nesmí však věřici se domnívati, žeby tento svatý výkon tak všem bez rozdílu dovolen byl, aby příslušno převleči nebylo, ustanoviti v tom nějaký pořádek. Nebo ženská, jsou-li přítomni mužství, světský tolikéž u přítomnosti duchovní pak klerik u přítomnosti kněze udělování křtu sobě osobovati nemají. Ostatně se ženám babicim, které obyčejně křtívaji, nemá toho zabráňovati, kdyžby druhdy i u přítomnosti některého muže, jenžby touto svátosti přisluhovati neuměl, samy to vykonaly, což by jinak spíše vlastní povinnosti muže zdalo se býti.

* OTÁZKA XXX.

Křest svatý jest každému k spasení potřebný. *

Ačkoliv pak jest známost všech věci, jež se dosud vykládaly, věřícim nad míru užitečná: přece nic nemůže se považovati za tak potřebné jako to, aby poučeni byli, že zákon křtu dán jest od Pána všem lidem, takže, když skrze milost křtu v Bohu znovu se nezrodili, od rodičů svých, buděž oni věřici anebo nevěřici, zplozeni byli by jen k věčnému bidě a záhubě. Pročež budí často věřícim od pastýřů duchovních vykládáno, co v evangeliu čteme¹⁾: „*Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha Svatého, nemůže vjít do království Božího.*“

* OTÁZKA XXXI.

Dětem křtu novyhnutelně zapotřebí jest. *

Že pak tento zákon nejen o těch, kteří jsou věku dospělého, ale i o nemluvňatech rozuměti se musí, a že to přijala církev z podání apoštolského, to dotvrzuji jednohlásné výroky a svědecství Otcův. Mimo to každý zajisté přisvědčí, že nechtěl Kristus Pán svatosti a milosti křtu odepřít dítkám, o nichž řekl¹⁾: *Nechte dítěk, a nebraněte jim jít ke mně, neboť jejich jest království nebeské;* tém, kteréž²⁾ objímal, a vzkládaje na ně ruce, jim žehnal.³⁾ Dále když čteme, že celá některá rodina od Pavla⁴⁾ byla pokřtěna, vysvitá dosti jasně, že i děti, které v počtu tom byly, obmyty jsou spasitelným křtu pramenem. Mimo to obřízka, jež byla křtu svatého předobrazem, obyčej tento co nejvíce odporučuje; nikomu zajisté není neznámo, že osmého dne po narození bývali chlapci obřezáni. A kterým prospělo obřezání⁵⁾ rukou učiněné, obloupením masa na těle, tém neměloby prospěti pokřtění, jež jest obřezání Kristovo ne rukou učiněné? Konečně učí Apoštol⁶⁾: *Jestliže pro hřích jednoho panovala smrt skrz jednoho: mnohem více ti, kteří hojnou milostí a obdarování a spravedlnosti přijímají, královat budou v životě skrz jedno-*

¹⁾ Jan. 3. 5. ²⁾ Mat. 19. 14. ³⁾ Mark. 10. 16. ⁴⁾ 1 Kor. 1. 16.

⁵⁾ Kol. 2. 11. ⁶⁾ Rím. 5. 17.

ho Ježíše Krista.⁷⁾ Jestliže tedy skrz hřich Adamův děti hned od počátku vinou jsou ztěženy, tím více skrze Krista Pána mohou dosáhnouti milosti a spravedlnosti, aby kralovali v životě; a toto bez křtu svatého nijak státí se nemůže.

Pročež vyloží duchovní pastýř, že děti nevyhnutelně musí být křtěny, a potom již v útlém věku mají se dle předpisů učení křesťanského v pravé pobožnosti vychovávat; neboť jak moudrý kazatel dí⁸⁾: „Mladenec krádeje dle cesty své, také když sestará, neuchýlí se od ní.“

* OTÁZKA XXXIV.

Jak mají dospělí přede křtem býtí cvičeni? *

Ale že jiného spůsobu šetření třeba jest při těch,

⁷⁾ Přsl. 22. 6. ⁸⁾ In Enchir. c. 42; of. Aug. ep. 98.

Které jsou všem uspomenuto a při upřímném učení rozumu, kteří totiž od nevěřících rodičů pocházejí, tomu nás učí obyčej staré církve. Nebo takovým má se učení křesťanského předkládati, a všemožně se mají ku přijetí viry povzbuzovati, ponoukat a vybízeti. Když pak se obrátili k Pánu Bohu, jest potřeba jich napomenouti, aby přes čas od církve ustanovený se svatosti křtu neodkládali; neboť psáno jest¹⁾: „Neprodlej vej obrátiti se ku Pánu, aniž odkládej den od dne.“ Tu pak musí být poučeni, že dekorné obrácení zakládá se jediné v novém skrse křest zrození; mimo to, že čím později přistupují ku křtu svatému, tím déle musí být bez užívání a milosti ostatních svatostí, kterými se nábožnost křesťanská vzdělává, poněvadž beze křtu nemůže být přístupu k jiným svatostem; potom že se také zbaují přehojných užitků, kterých se nám ve křtu dostává, jelikož křest nejenom všech hřichů dříve spáchaných vinu a skvrny naprostě smývá a zhlažuje, nýbrž nás též milostí Boží ozdobuje, ježížto pomocí a podporou s to jsme, abychom se napotom i hřichu uvarovali, i spravedlnost i nevinost zachovali; na kteréžto věci že dokonalost života křesťanského spočívá, každý snadno vyrozumí.

* OTÁZKA XXXV.

U dospělých má se křest na nějaký čas poodložiti. *

Ale ačkoliv tomu tak jest, přece nemívala církev v obyčej takovýmto lidem svatosti křtu hned udileti, nýbrž určila, aby se s ním po nějaký čas prodlelo. Neboť s tímto odložením není spojeno takové nebezpečenství, jako jsme pravili že hrozí dětem; a to tim méně, poněvadž při těch, kteří jsou v užívání rozumu, úmysl a předsevzetí křest přijíti, a litost nad předěšlým hříšným životem dostačily by k dosažení milosti a spravedlnosti, kdyby náhlý nějaký případ jim nemožné učinil, obmytu být vodou spasitelnou. Naproti tomu vidí se, že mnohý prospěch přináší toto odložení. První jest ten, že, poněvadž církve velmi k tomu prohlédati musí, aby nikdo s úmyslem neupřímným a

* OTÁZKA XXXII.

I děti přijímají na křtu svatém duchovní milost. *

Nelze zajisté pochybovat, že děti křtem svatým obmyté přijímají svatosť viry; ne proto, žeby samy přisvědčením myslí své věřily, nýbrž že věrou rodičů, jsou-li tito věřici, a nejsou-li, tedy (abychom užili slov svatého Augustina²⁾), věrou veškeré společnosti svatých jsou opateny. Neboť právem říci můžeme, že se děti tyto od těch ode všech ke křtu přinášejí, kteří si toho přeji, aby byly pokřtěny, a jejichžto láskou vcházejí do společenství Duchu Svatého.

* OTÁZKA XXXIII.

Se křtem děti nemá se odkládati. *

Napomenouti se mají důtklivě věřici, aby děti své, jakmile se to bez nebezpečenství státi může, do chrámu přinesti a dle slavných obřadů pokřtiti dali. Neboť když dětem žádné jiné cesty k dosažení spasení nezbývá, jediné lež jim uděleno bude křtu svatého: patrně jest, jak velikou na sebe uvalují vinu ti, kdož jich déle, než toho potřeba jest, nechávají bez milosti svatostné; a to tím více, poněvadž děti pro slabost věku svého nesčísným takořka života nebezpečenstvím podléhají.

* OTÁZKA XXXVI.

Ne vždycky třeba jest dospělým křest odkládati. *

Ale mnohdy přece za nějakou vážnou a potřebnou přičinou nesmí se času křtu odložiti, jako kdyby se vidělo, že nastává nebezpečenství života, a obzvláště mají-li takoví přijímati křest, kteří v tajemstvích viry jsou již úplně vycvičeni. Tak zajisté, jakož dosti známo jest, učinil Filip a kniže apoštola Petr, an první komorník královny Kandace³⁾, druhý pak Kornelia beze všeho prodlévání pokřtil, ihned, jak vyznali, že viru přijímaji.

přetvářeným nepřistupoval k této svatosti, takto se smýšleni těch, kteří si křtu žádají, lépe pozná a vyškoumá; za tou přičinou bylo od dávných sněmů ustaveno, aby, kdo ze Židů přistupují k věře katolické, několik měsíců zůstali mezi katechumeny, prvé než by se jim udělilo křtu svatého. Dále se tím odložením v učení viry, kterou mají vyznávat, a v předpisech života křesťanského dokonaleji vycvičí. Mimo to se této svatosti vzdává větší bohoslužebná pocta, když jen o určitých dnech Velikonočních a Svatodušních při slavných obřadech křest svatý přijímaji.

* OTÁZKA XXXIX.

Čehož se ještě žádá k přijetí křtu svatého? *

Avšak mimo všali křtu jest z též přičiny, která při všali uvedena jest, k dosažení svatostné milosti na nejvýše potřebná také víra. Neboť Pán a Spasitel nás sám pravil⁴⁾: „Kdo uvěří a pokřten bude, spasen bude.“

Po tom pak třeba jest, aby každý spáchaných hřichů a bezhořného života svého litoval a sobě předevezal, že se na příští všelikých nepravostí chce varovati. Jinak zajisté musil by ten, kdožby křtu si žádal, avšak při tom náhyluost k hřešení nechtěl utlačovati, naprostě být odmrštěn. Nebo nic není milosti a účinkům křtu tak na odpór, jako smýšlení a povaha těch lidí, kteří nikdy hřešení svému nechtí konce učiniti.

Poněvadž tedy křtu jedině za tím úmyslem se smí žádati, abychom⁵⁾ Krista oblékli a s ním se spojili: zřejmě vysytá, právem že od svatého obmytí vyloučiti náleží toho, kdo má všali v hříšných a nepravostech svých setrvati; a to tím více, poněvadž nic z těch věci, které Krista a církve se týkají, nesmí se nadarmo přijímati; a jestliže na milost ospravedlnění a spasení hledíme, srozumíme dostatečně, že zmařen bude křest v tom, „kdo⁶⁾ podlé těla choditi a nepodlé ducha“ zamýšli; a č-

¹⁾ Marek. 16. 16. ²⁾ Gal. 3. 27. ³⁾ Rím. 8. 4.

koli, co se svátosti týče, dokonalého jejího spásobu dosahuje, když jen, jsa řádně křtěn, má úmysl to přijít, čeho se mu od církve svaté uděluje. Pročež kniže apoštola velikému onomu zástupu lidí, kterí, jak praví písmo¹), jsouce „skroušení v srdci,“ Petra a ostatních apoštola se tázali, co by činiti měli, takto odpovíděl: „Činěte pokání, a pokřtěn budě jeden každý z vás;“ a na jiném místě²: „Činěte pokání a obratte se, aby shlazeni byli hřichové vaši.“ Podobně sv. Pavel v listu k Římanům³ zřejmě vykládá, že, kdo jest pokřtěn, úplně odemřtí musí hřichám, pročež nás napomíná, abychom „nevydávali oudů svých hřichu za nástroje nepravosti, ale oddávali se Bohu jakožto z mrtvých oživše.“

* OTÁZKA XLII.

Hlavní účinky křtu které jsou? *

Poněvadž tedy o tom častěji jednatí jest, aby věřící vždy lépe poznávali, že jsou na převysokém stupni důstojnosti postaveni, a nikdy aby se s něho svrhnuti nedali ani lstí ani útoky nepřitele svého: protož nej-

¹) Sk. ap. 2. 37. 38. ²) Sk. ap. 3. 19. ³) Řím. 6. 11; 6. 13.

prvé učiti třeba, že hřich, budto ten, jež jsme od prvních rodičů zplozením zdědili, anebo jež jsme snad sami spáchali, a byt i byl ohavný nad všeliké po-myšlení, předivnou této svátosti mocí se odpouštěti a shlažuje.

Bylot to dávno před tím předpověděno od Ezechiele proroka, skrze nějž takto mluví Pán Bůh¹): „Vylíji na vás vodu čistou, a očistění budete ode všech poskurn svých.“ A Apoštol vypočítav v listu ku Korintským dlouhou řadu hřichů, potom dokládá²): „A takovi jste byli, ale obmyti jste, ale posvěcení jste.“ A že tomu učení církev svatá vždycky učila, dokázáno jest. Tak sv. Augustin ve spisu svém o křtu maličkých takto dosvědčuje: „Zplození tělesné uvaluje jen do hřichu pravotného, ale znovuzrození duchovní poskytuje odpustění nejen pravotného, ale i hřichů skutečných.“ A svatý Jeronym v listu k Oceanovi dí: „Všecky hřichy se na křtu svatém odpouštějí.“ Aby pak pochybovat o této věci více nikomu volno nebylo, vyslovil po ostatních sněmův

usnešených totéž také sněm Tridentský, an klatbu vyřkl na ty, kteříby jinak se odvážili smýšleti, aneb kteří by se nezpěchovali tvrditi, že se sice na křtu hřichy odpouštějí, ale však že se nikoliv nevyhlažují na dobro, ani s kořenem nevypleňují, nýbrž jaksi jen s povrchu odstraňují, tak že by kořeny hřichů ještě zůstávaly v duši vtisknuté. Neboť abychom užili slov svatého sněmu³): „V znovuzrozených nemá v nenávisti Bůh ničeho, protože nic odsouzení hodného není na těch, kteří opravdově spolupohřbeni jsou s Kristem skrze křest ve smrti, kteří nechodi podlé těla, ale odloživše člověka starého, a nového obleknutuše, který stvořen jest podlé Boha, učinění jsou nevinni, neposkvrněni, čisti, bez iňony a Bohu milí.“

* OTÁZKA XLIII.

Dále se dokazuje, že se ve křtu snímají všecky hřichy. *

Chtěl-li by pak kdo zřetelný této věci viděti obraz a podobenství, at si v mysli představi a rozvažuje příhodu Námana⁴) Syrského málomocného, který, když se sedmkráte umyl vodou v Jordánu, podlé svědecitví písma tak byl očistěn od málomocnosti, že tělo jeho bylo tělem dítěte. Pročež křtu svatého vlastní učinek jest, všech hřichů odpustění, budto po rodičech zděděného, i vlastní vinou spáchaných; a že za touto příčinou od Pána a Spasitele našeho křest svatý byl ustaven, to, abychom jiných prominuli svědecitví, slovy velmi jasnými vyslovil kniže apoštola, an dí⁵): „Pokání čině, a pokřtěn budíž jeden každý z vás ve jméně Ježíše Krista na odpuštění hřichův.“

* OTÁZKA XLV.

Pokřtěný neosvobozuje se od trestů světských. *

Ačkoli pak za jisto se mítí musí, že se tresty hřichů při křtu promíjejí, avšak onoho druhu pokut, které pro těžký nějaký zločin ukládají soudové světí, nikdo nebývá zbaven, tak aby, kdo k smrti jest od souzen, skrz křest osvobozen byl od trestu, kterýž zákonom ustanoven jest; ač by velice byla chvály hodna dobrativá zbožnost těch vládců, kteří by i tento trest vinníkům prominuli a odpustili, aby skvěleji se zářila sláva Boží v jeho svátostech.

* OTÁZKA XLVI.

Na křtu odpouštějí se těž pokuty, které se vytrpěti mají po tomto životě. *

* OTÁZKA LII.

Cím to, že lidé, tolíka ctnosti na křtu obdařeni, tak vahaví jsou k pobožnosti. *

Nesmí se však nikomu zdátí podivné, jestliže, jsouce takovou hojnou ctností nadání a obdaření, přece ne bez veliké nesnáze a práce zbožné a šlechetné skutky počináme, aneb aspoň dokonáváme; neboť to nepřichází odtud, jakoby nám ctnost, z nichž ty skutky vynikají, nebyly od Boha darovány, nýbrž, poněvadž po křtu přeprudký žádostivosti boh proti duchu ponechan jest; v kterémžto však zápasu neslouží se člověku křestanu myslí tráfiti ani umlděvati, když na dobrativost Boží spoléhajíce jistou kojiti se smíme nadějí, že každodeněm v dobrých skutečnostech se cvičením všecku, co¹) jest pocitivé, co spravedlivé, co svaté, totéž i snadné a přjemné se ukáže. To rádi rozvažujme, to s vesoulou myslí činíme, aby Bůh²) pokaje byl s námi.

* OTÁZKA LIV.

Křest se nikdy opětovati nesmí. *

Ale poněvadž z moci a povahy tohoto znamení od církve vysloveno jest, že se svátosti křtu nižádným spůsobem nesmí po druhé udělit: potřebí bude pastýřům duchovním o této věci věřici zhusta i bedlivě poučeti, aby někdy do bludu neupadli. Učí pak tomu Apoštol, an dí³): „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest.“ Potom, když Římanův napomíná, aby umřevše skrz křest v Kristu se varovali, aby nepozbyli života, jež od něho přijali, dokládají⁴): „že pak Kristus umřel hřichu, umřel jednou⁵: to zdá se jasně znamenati, že, jako Kristus více umřít nemůže, tak i nám po druhé ve křtu umřít lze nemí. Proto také církev svatá víru v jeden křest zřejmě vyznává. že pak toto učení velmi se srovnává i s přirozenou věcí povahou i s rozumem, jde odtud, že křest jest jakési duchovní znovuzrození. Jako tedy moci přirozenou jen jednou se rodíme a na svět přicházíme, a jak dí svatý Augustin⁶), „do života matky nemožno jest opět se navrátit: podobně i jedno jest duchovní znovuzrození, u křest se nikdy opětovati nesmí.“

OTÁZKA LVII.

Který jest poslední účinek, jehož se na křtu lidem dostává? *

I. Mimo vše ostatní, čeho na křtu docházíme, to jest jako poslední, k čemuž všecko ostatní zdá se směřovati, že totíž jednomu každému z nás otvírá přístup do nebe, jež nám dříve pro hřich zavřeno bylo. To však, co se v nás moci křtu svatého působí, jasné poznati lze z toho, co se podlé svědecitví svatých evangelií dalo při křtu Spasitelově. Neboť nebe se otevřelo a Duch Svatý se ukázal ve spůsobu holubice, sestupující na Krista Pána. Tim se vyznačuje, že pokřtěný udělují se dary Ducha Svatého, a otvírá se jím brána nebeská; ne sice aby hned, jakž pokřtěni jsou, ale aby jednou v čase více příhodném vešli do oné slávy, když všech strastí zbaveni, kteréž v onom blaženém životě místa mítí nemohou, za život smrtelný dosáhnou nemrtvnosti.

II. Tito jsou tedy účinkové křtu, o nichž, pokud se zřetel běrá na moe svátosti, nelze pochybovat, že se jich rovně dostává každému; když však na to ohled vezmeme, s jakým kdo ducha rozpoložením a přípravou k přijetí té svátosti přistupuje, tu dokona vyznati musíme, že více nebo méně milosti nebeské a úzkostí přichází na jednoho kohosi, nežli na jiného.

¹) c. 2. X. de bapt. III. 42.

* OTÁZKA LXXXIII.

Proč a jaké jméno má se dávati pokřtěným? *

Naposledy také jméno se dává pokřtěnému, kteří bráti slúži od někoho, jenž pro výtečnou ducha nábožnost a Bohu oddanost povznesen jest do počtu svatých. Tot jistě k tomu přispěje, že každý podobností jména povzbuzen bývá k následování ctnosti a svatosti, a mimo to toho, jehož chce následovati, i modlitbou prosí, doufaje, že mu bude přimluvění k zachování blaha jak duchovního tak tělesného. Pročež pokrární zasluhují, kteří jména pohanův a zvláště takových lidí, kteří ze všech hvěz nejhezčí, tak nilná vyhledávají a dětem dávají, z čehož poznati lze, jak vysoce cení snahu po dokonalosti křesťanské, když se z památky lidi nešlechetných tak velice radují, že chtějí aby v uši věřících se všech stran zaznívala taková jména bezbožná.